

Boeken & praatjes, Letters en laatjes.

Titel: Kleine muis zoekt een huis

Schrijver: Petr Horáček

Thema: Herfst / Dieren / Algemeen

Introductieactiviteit.

Doel:

- De kinderen maken kennis met het kastje: Boeken en praatjes, Letters en laatjes.
- De kinderen kunnen aan de hand van de titel van het boek, een voorspelling doen over de inhoud.
- De leerlingen weten dat het over boeken en letters gaat, als ze met dit kastje werken.

Inhoud activiteit:

De kinderen zitten in de kring, rond een hoek die ingericht is als herfsthoek.

De leerkracht zet het kastje op een centrale plaats.

Het kastje wordt bekeken.

- Wat zou het zijn?
- Welke tekeningen / pictogrammen zie je?
- Wat zit er in?
- Wat hoort er op de standaard te staan?

De leerkracht vertelt dat er een nieuw kastje in de klas staat dat de naam heeft:

"Boeken en praatjes, letters en laatjes".

Als je goed naar deze naam luistert dan weet je ook wat we gaan doen.

Luister nog maar eens goed: "Boeken en praatjes, letters en laatjes"

We gaan een boekje lezen en daarna gaan we steeds een ander laatje open maken en er een praatje of spelletje mee doen.

Boeken & praatjes,

Letters en laatjes,

Activiteit 1: Boekoriëntatie.

Doel :

- De leerlingen kunnen na afloop van de boekoriëntatie de titel van het verhaal aanwijzen.
- De kinderen horen dat de titel rijmt.
- De kinderen kunnen aan de hand van de tekeningen op de voorkant van het boek, een voorspelling maken van de inhoud van het boek.
- De kinderen weten dat je boek van voren naar achteren wordt gelezen.

Inhoud activiteit:

De leerkracht vertelt dat ze een boek heeft meegenomen.

- Kijk eens goed naar de tekening op de voorkant van het boek, waar zou het boek over gaan?
- Dadelijk begin ik te lezen aan de voorkant en daarna lees ik steeds een volgende bladzijde. Als het verhaal uit is kijk ik naar de achterkant. Welke tekening zie je daar?
- Op de voorkant van het boek staan letters. Dat noemen we de titel van het boek. De leerkracht leest de titel voor :
- Deze woorden noemen we een zin. De leerkracht schrijft de zin op een flap.

“Kleine muis zoekt een huis”

Dit wordt ondersteund door pictogrammen van “muis” en “huis”.

- Als ze dit heeft gedaan komt de praatpop tevoorschijn. (muis)
De juf vraagt aan de pop wie ze is.
- Dit boek gaat over mij en over mijn huis.

Er wordt een begin gemaakt met het verhaal schema.

Op de flap wordt het woord “wie” geschreven. Daarachter het woord “muis” met pictogram.

De juf zegt dat ze nu erg benieuwd is geworden naar het boek en dat ze het wil gaan voorlezen.

Bij het voorlezen past de grote la met het symbool.

De la wordt open gemaakt. Dit hoeft niet meteen.

Bij herhaald voorlezen kunnen de voorwerpen gebruikt worden.

In de la ligt een (echte!) appel. Daarnaast dingen die in het boek ook te zien zijn. Spullen die passen in een “muizenhol” (Bed van muis). Een mol met zijn boeken. Een konijn met sla blaadjes. Een das met kussens. De grote beer past niet in de la, maar zit wel in de hoek. Een touw om de appel te trekken.

Tussendoel 2: Verhaalbegrip

Doel:

- De kinderen kunnen voorspellingen doen over het verloop van het verhaal.

Inhoud activiteit :

De spullen uit de grote la worden bekeken.

Er zitten ook plaatjes in. Die gaan allemaal over het boek. Enkele plaatjes worden bekeken en dan even aan de kant gelegd. De spullen die in de hoek staan en te groot zijn voor het kastje, worden ook genoemd.

Vervolgens wordt het boek voorgelezen. De attributen bieden hierbij een ondersteunende rol. Op het moment dat er een probleem is, wordt samen naar een oplossing gezocht. Hoe gaat het verhaal verder?

De laatste onderbreking is het zoeken naar een goed einde van het verhaal.

Het verhaal kan meerdere keren worden voorgelezen, op verschillende tijdstippen

Navertellen van het verhaal m.b.v. afbeeldingen.

Doel :

- De kinderen kunnen de verhaallijn globaal na vertellen aan de hand van afbeeldingen.

Activiteit :

Eén kind opent de lade en de afbeeldingen worden bekeken.

De leerkracht selecteert een aantal afbeeldingen en vraagt aan een kind of meerdere kinderen om met deze afbeeldingen in de goede volgorde van het verhaal te leggen. Daarna wordt er gekeken of het kind m.b.v. deze plaatjes (in goede volgorde) het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal afbeeldingen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder omschreven worden.

De afbeeldingen uit het boek worden hiervoor gekopieerd en gelamineerd zodat ze vaker te gebruiken zijn.

Navertellen van het verhaal m.b.v. materiaal:

Doel :

- de kinderen breiden hun woordenschat uit door de voorwerpen te gebruiken en herhaald te benoemen.

Activiteit :

Eén kind opent de lade en de voorwerpen worden benoemd.

De leerkracht selecteert een aantal voorwerpen en vraagt aan de leerlingen om met deze voorwerpen de goede volgorde van het verhaal te leggen.

Daarna wordt er gekeken of het kind het verhaal kan navertellen.

Afhankelijk van het kind en de groep kan het aantal voorwerpen uitgebreid worden en kan het verhaal gedetailleerder verteld worden.

Tussendoel 4: Relatie tussen gesproken en geschreven taal.

Doel :

- De kinderen weten dat gesproken woorden kunnen worden vastgelegd op papier.
- De kinderen kunnen woorden als globale eenheden lezen en schrijven.
- Een korte of lange zin die je hoort ziet er ook op papier kort of lang uit.
- De kinderen weten dat symbolen verwijzen naar woorden.

Activiteit:

- Op een flap heeft de leerkracht een pictogram "muis" en de "wie" vraag geschreven.

- De overige pictogrammen worden besproken en ingevuld op de flap.

Op deze manier kan het verhaalschema in kaart worden gebracht.

In eerste instantie kunnen de volgende vragen worden gesteld :

- wie; over wie gaat het verhaal ?
- waar speelt het verhaal?
- begin; wat kun je vertellen over het begin van het verhaal?
- afloop; hoe loopt het verhaal af ?

Deze vragen kunnen uitgebreid worden.

Na afloop kan een kind aan de hand van de pictogrammen, woorden en de eigen gemaakte tekeningen de verhaallijn verwoorden.

Deze flap, met het verhaalschema moet een centrale plek krijgen, binnen het thema.

Boeken & praatjes.
Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit : functies van geschreven taal.

Doel :

- de leerlingen ervaren dat je iets kunt leren door te lezen
- de leerlingen leren dat je m.b.v. letters en tekeningen werkschema's kunt maken.
- de leerlingen ervaren dat werkschema's je helpen bij het uitvoeren van activiteiten.

Activiteiten

In de la zit algemene informatie die te maken heeft met het boek.
Deze informatie kan worden voorgelezen.

De “appel” staat centraal in het boek. De appel past ook prima binnen het thema “herfst”.
Naast de appel kan er ook aandacht besteed worden aan andere fruit soorten of herfst vruchten.

Appelmoes maken.

Van appel tot appelmoes via een werkschema.

Wat heb je allemaal nodig?

Appels - mes – snijplank – pan – suiker – water – houten lepel – kaneel.

Hoeveel heb je nodig?

1 kilo appels, 100 gram suiker, 1 theelepel kaneel.

Maak een stappenplan wat door de kinderen “gelezen” kan worden.

Het wegen en zoeken naar de juiste verhoudingen is een mogelijke rekenactiviteit.

Woordenschat:

Zelfstandige naamwoorden	Werkwoorden	begrippen
De appel	zoeken	groot / groter
De muis	kruipen	klein / kleiner
Het bed	trekken	vol / leeg
Het boek	gluren	
De deken	eten	
Het hol	lopen	kleuren
Het gat	lezen	rood
Het touw	snurken	
Het huis		
De hap		
De mol		
De stoel		
De lamp		
Het konijn		gevoelens
De sla		honger
De pit		moe
Het klokhuis		bang
De steel		tevreden
De schil		
De beer		
Het kussen		

In de informatie la zijn deze voorwerpen terug te vinden.

Dit kan concreet zijn, "echte" voorwerpen, maar ook in de vorm van afbeeldingen.

Deze voorwerpen of plaatjes krijgen een vaste plaats in de klas en worden dagelijks meerdere malen herhaald benoemd.

Er kan gebruik gemaakt worden van een woordspin, of een woorden parachute.

De parachute geeft een hiërarchische relatie weer.

Voorbeeld: Het woord "fruit" hangt boven aan de parachute. Daaronder hangen een appel, peer, banaan, sinasappel, druiven, aardbei.

De woordspin.

Het thema woord komt in het midden, andere woorden hangen er omheen.

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit : relatie tussen gesproken en geschreven taal

Doel :

- de kinderen ervaren dat ze het versje dat ze horen ook kunnen opschrijven.
- de kinderen kunnen de twee laatste zinnen die ze horen, nazeggen.
- de kinderen kunnen tekeningetjes maken bij bepaalde woorden in het versje, waardoor ze het versje visueel beter kunnen volgen.

Activiteit :

Als een kind dit laatje wil open maken, wijs dan kort even op het pictogram.

Wat zie je ?

Wat zou je moeten gaan doen ?

In het laatje ligt een briefje. Wat zou er op staan? Kun je al een woordje lezen?

**Appeltje met je rode wangen,
had ik jou maar in mijn mond.
Waarom blijf je zo hoog hangen?
Val toch liever op de grond.**

Gezamenlijk wordt dit versje meerdere keren beluisterd.

Het zou handig zijn als we dit kunnen opschrijven op een flap. Dan kunnen we het versje horen, maar ook zien.

We luisteren nu steeds naar één zin. Eén kind helpt mij met het opschrijven van het gedicht, en herhaalt steeds de zin van het versje.

Als het hele versje opgeschreven is, gaan we tekeningen / picto's maken bij de woorden die je veel hoort / ziet.

Eventueel kan op het laatst het versje opgezegd worden waarbij de leerkracht de woorden aanwijst die gesproken worden. Kloppen de tekeningen ?

Ik droomde

**Ik droomde van een kleine muis.
Die zei: "Zeg ga je mee?
En drink je in mijn muizenhuis
een lekker kopje thee?"
Het muisje had al thee gezet
en smeerde een beschuit.
Maar ik werd wakker in mijn bed.
Mijn muizendroom was uit...**

*

Activiteit 2: Rijmen (eindrijm)

Doel:

- rijmzinnen kunnen afmaken.
- spelen met klankpatronen

De zin wordt langzaam voorgelezen. Het laatste woord moeten de kinderen aanvullen.
Dit kan in de grote en in de kleine kring gebeuren.

Kleine muis zoekt een (huis)
Muis springt op zijn bed en heeft dollen (pret)
De appel is groot en zijn kleur is (rood)
Mijn hol is al (vol)
Mol zegt: "Ik heb al heel veel boeken, je moet een eigen hol gaan ... (zoeken)
Het hol van konijn is ook te ... (klein)
Kleine muis wordt heel erg moe en wil graag naar bedje ... (toe)

Huis Muis (buis,kruis, ruis, kluis, sluis, suis)
Boek Zoek (doek,hoek, broek, kloek, roek, vloek)
Hol Bol (tol, rol, vol, lol, dol, mol, wol)
Konijn Fijn (klein, trein, lijn, mijn, pijn, sein, wijn, zijn)
Das Was (tas, gas, klas, gras, jas, pas, ras, sas)
Touw Mouw(vrouw, trouw, flauw, pauw, gauw, jouw, kauw, lauw, nauw, vouw)
Beer Heer(keer, leer, meer, neer, peer, teer, veer, weer, zeer)

Activiteit 3 zinnen opdelen in woorden

Doel :

- de kinderen kunnen zinnen opdelen in woorden.
- de kinderen kunnen aangeven hoeveel voetstappen / woorden er zijn met behulp van materiaal. Bij dit boek kunnen appels gebruikt worden.

De zinnen van 4 en 5 woorden zijn meer geschikt voor groep 1 leerlingen. De langere zinnen kunnen door de groep 2 leerlingen gedaan worden. Bepalend hiervoor is echter de ontwikkeling van het kind en niet de groep.

Deze oefening kan ook gedaan worden met behulp van de bijl. Elk woord krijgt een tik.

Lange en korte zinnen kunnen aangegeven worden.
Let op het neerleggen van de blokjes (appels).
Hanteren ze de leesrichting, gaan ze geordend te werk?

Muis pakt een touw.

Trek maar aan het touw.

Mijn hol is te klein.

Mag ik er ook in?

Nee, mijn hol is niet zo groot.

De das leest in zijn boek.

Het boek is uit.

Het hol van beer is veel te groot.

Muis loopt door.

Ik snurk in mijn slaap zegt das.

Activiteit 4: Woorden in klankgroepen verdelen.

Elke klankgroep krijgt een tik, of...

Een andere manier is het verbinden van lettergrepen tot woorden.

De leerkracht zegt het woord in stukjes, de kinderen maken er één woord van.

A (p) pel

Mui zen hol

wo nen

Ko nijn

Ho (l) le tje

gro ter

Sla blaad jes

ho (n) ger

boe ken

Be ren hol

sa (p) pig

ge lu (k) kig

Boeken & praatjes.

Letters en laatjes.

Keuzeactiviteit: Taalbewustzijn (fonemisch bewustzijn)

Activiteit 1 : sorteren van woorden op beginrijm

la 3 pict. bijl

Doel :

- de kinderen zijn in staat om beginrijm te herkennen in langgerekte woorden
- de kinderen kunnen worden herkennen die een andere beginletter hebben
- de kinderen kunnen zelf woorden bedenken met deze beginrijm.

Activiteit :

In dit laatje ligt een briefje waarop woorden staan. Dit zijn de woorden die horen bij het verhaal . De juf vertelt dat ze woordjes gaat oplezen : "jullie moeten goed naar deze woordjes luisteren. Kunnen jullie vertellen waarom deze bij elkaar horen?"

De leerkracht praat met een langgerekte beginklank.

M	uis	mier	maan	mond
T	ouw	trek	thuis	trui
Z	oek	zon	zout	zuur
G	rijs	ga	gauw	gras
L	amp	lief	lui	lees
S	la	sap	soep	slaap
V	oer	veer	vier	vaar
W	oon	wijs	warm	worst

Ter controle kunnen de woorden op de flap geschreven worden.

Verdere mogelijkheden zijn:

- Bedenk nog een woord met dezelfde beginletter.
Schrijf deze woorden ook op de flap erbij.

- Welk woord hoort er niet bij?

Zelfde woorden als bovenstaande oefening maar nu met een ander woord er tussen.

- Zijn er in de klas ook kinderen die dezelfde letter vooraan hebben in hun naam.
Ook andere namen kunnen op de flap genoteerd worden zodat de kinderen overeenkomsten gaan zien.

De A B C muur kan bij deze activiteit geïntroduceerd / uitgebreid worden.

In het laatje kunnen ook losse kaartjes gelegd worden die op beginklank gesorteerd moeten worden.

Activiteit 2: Hakken en plakken.

Activiteit:

Eén kind maakt het laatje open haalt er een blaadje met zinnen uit.

De leerkracht zegt de zin, en één woord zegt ze in stukjes. De kinderen raden wat ze gezegd heeft.

Doel :

- de kinderen kunnen losse klanken samenvoegen tot een woord, waarbij de zin een ondersteunende rol biedt.

Kleine muis zoekt een	h	ui	s	
Muis klimt in haar eigen	b	e	d	
De appel is niet meer zo	z	w	aa	r
Dit huis lijkt precies	g	oe	d	
Muis houdt niet van grote	b	ee	r	
Ik snurk als ik	s	l	aa	p
Het konijn eet	s	l	a	
Ik zoek verder zegt de	m	ui	s	
Mol leest in zijn dikke	b	oe	k	
De appel past niet door het	g	a	t	

Een vervolg activiteit hierop kan zijn; alleen het losse woord herkennen.

Met een "echte" bijl worden de letters gehakt.

h	o	l		h	a	p		s	l	a	
h	ui	s		m	o	l		d	a	s	
t	ou	w		b	oe	k		m	oe		
b	e	d		l	ee	s		b	ee	r	
g	r	a	s	s	t	oe	l	m	aa	n	
g	a	t		l	a	m	p	s	t	e	r

Boeken & praatjes,
Letters en laatjes.
Keuzeactiviteit :Alfabetisch principe

Activiteit: zoem zoem de letterbij, maakt ons blij.

Doel :

- de kinderen maken kennis met zoem zoem de letterbij die erg van letters houdt.
- de kinderen kunnen de letter h herkennen tussen andere letters.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat visueel wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen de positie van de letter aangeven in een woord dat auditief wordt aangeboden.
- de kinderen kunnen woorden benoemen met deze letter.

Activiteit :

Als een leerling laatje 5 wil openmaken klinkt er gezoem. Met z'n allen luisteren we naar het geluid. "Waar komt het toch vandaan ?" In het laatje ligt een bijtje. "Ik ben zoem, zoem", zegt de bij en ik heb erge honger. De juf wil hem honing geven, maar de bij lust dit niet.

"Ik lust alleen maar letters", en daarom zegt hij:

"Ik ben Zoem, zoem de letterbij en ik maak kinderen blij !"

Zoem zoem vliegt door de klas op zoek naar letters. De kinderen helpen hem erbij en wijzen letters aan. Zoem zoem, kan moeilijk beslissen welke letter hij vandaag eens wil proeven. Uiteindelijk vliegt hij terug naar zijn laatje en vindt daarin de letter **m**. Hij besluit om deze letter te proeven, maar eerst moeten de kinderen hem helpen.

- wie weet hoe deze letter heet?
- wie heeft deze letter al eens gezien?
- zie je deze letter op het boek?
- zie je deze letter in het versje van de muis?
- wie heeft deze letter in zijn naam?

Zoem, zoem snoept van alle letters **m** een beetje.

Als hij zijn buikje vol heeft, gaat hij lekker slapen in zijn letterlaatje.

Vervolgactiviteiten:

- De Lettermuur:

Tijdens het werken kunnen kinderen tekeningen maken of plaatjes uitknippen van woorden met een **m**. Deze tekeningen krijgen een plaatsje bij de letter h van de lettermuur.

- Schrijf/stempelhoek: Bij plaatjes van een muis of een appel woorden stempelen.

Pit, steel, schil, muis, oor, oog, staart, poot, buik.